

รายงานสืบเนื่อง

การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ

เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 16

และ

การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 3

“งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น”

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ร่วมกับเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

22 กรกฎาคม 2559

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

หลักธรรมาภิบาลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

The Role of Good Governance in the Phalao Sub-district Administration Organization Mueang District Phetchabun Province

สุภชัย ตรีเทศ¹

Supachai Tritose¹

¹อาจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้นำเสนอหลักธรรมาภิบาลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 85 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสถิติ มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านหลักธรรมาภิบาลภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.5 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 5.8 และสุดท้ายคือ ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.3 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักการมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรมและด้านความโปร่งใส โดยมีความคิดเห็นต่อเรื่องดังกล่าวในด้านหลักการค้ำค้ำ น้อยที่สุด ในการวิเคราะห์ด้านความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ในภาพรวมในอยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.2 และ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 12.9 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.8 และสุดท้ายคือ ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.4 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ด้านความขัดแย้งภายใน อบต. รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน และ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง โดยมีความเห็นในด้านการประสานงานระหว่าง อบต.ใกล้เคียงน้อยที่สุด

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, บทบาทการบริหารงาน

Abstract

This paper presents Good Governance the role of Phalao Sub-district Administration Organization Mueang District Phetchabun Province. The objective is two things : 1) To study the principles of the state to the role of of Phalao Sub-district Administration Organization Mueang District Phetchabun Province 2) To study the administration on the principles of Phalao Sub-district Administration Organization Mueang District Phetchabun Province By using the quantitative research conducted to study the samples in Phalao Sub-district Administration Organization Mueang District Phetchabun Province 85 samples The data collected was analyzed with a statistical program. Statistics are used In analyzing the statistics include percentage, mean and standard deviation.

The study found that the comments on the principles of the role of Phalao Sub-district Administration Organization Mueang District Phetchabun Province. The principles of the state as a whole at a high level. 48.2 percent was the second highest level. And 43.5 percent moderate. Finally, 5.8 percent less than the 2.3 percent average, and considering each aspect found that the majority opinion on the good governance. The principle involved is a minor, the main virtue. The main rule of law, accountability and transparency. The opinions on this matter in the least cost in analyzing the feedback to the administration. In an overview of the level. 55.3 percent was the second highest level. 21.2 percent and 12.9 percent moderate level at 11.8 percent, and the final. At least And 9.4 percent on the average, each found that the majority opinion of the administration. The conflict within the SAO., Followed by the implementation and effectiveness of the relationship between civil servants and political officials. The opinions of coordination. SAO. Nearby minimum.

Keywords : Good Governance, Management Roles

บทนำ

ปรีชา วุฒารักษ์ (2545 : 10) องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อการกระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นในระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทและเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง (Political Participation) ตามระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็น การปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบ่งบน การปกครองตนเองคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องพึงเสียง ประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ให้ประชาชนมี

อำนาจถอดถอน ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ในช่วงที่ประเทศไทยเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้น มามีส่วนผลักดันให้เกิดกระแสความสนใจในการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูประบบราชการ การปรับบทบาทภาครัฐ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเฉพาะเมื่อทรัพยากรมีจำนวนจำกัดความสนใจจึงพุ่งเป้าไปที่การใช้จ่ายงบประมาณ และการดูแลทรัพยากรของท้องถิ่น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการ การเมืองระดับท้องถิ่นกลายเป็นประเด็นที่คนให้ความสนใจ

สุดจิต นิमितกุล(2543 : 26-38)เนื่องจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจ การเมืองสังคมและความมั่นคงของชาติ ประชาชนจึงมีความคาดหวังต่อการบริหารงานของท้องถิ่นว่าจะดำเนินไปอย่างสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้และประชาชนมีส่วนร่วม แต่สิ่งที่ท้าทายการก็คือ การปรับตัว ปรับกลยุทธ์ ทักษะคิด วิเคราะห์ การทำงานของบุคลากรทางราชการ ไปสู่การเป็นข้าราชการยุคใหม่ มุ่งปฏิบัติงานเพื่อเป้าหมาย คือการพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวหน้า ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน โดยส่วนรวม และเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามกรอบทิศทางและแนวทางการบริหารราชการดังกล่าวจึงได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2546

บุษบง ชัยเจริญ และ บุญมี ลิ้ (2544 : 20)ธรรมาธิปไตยได้กลายเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักการยอมรับว่าเป็นหลักการที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตยและได้มีการเสนอและกล่าวถึงแนวคิดนี้อย่างกว้างขวาง ตัวอย่างที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรมก็คือ กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 (แก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550) ได้บัญญัติมาตราต่างๆ ที่สัมพันธ์กับหลักธรรมาธิปไตย ถ้าหากมีการนำแนวคิดธรรมาธิปไตยไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลโดยประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และระบบบริหารของรัฐบาลมีความยุติธรรมและเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ

ปัจจุบันแนวคิดเรื่องธรรมาธิปไตยมีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยงานภายในประเทศทั้งภาครัฐและเอกชน สำหรับหลักการเรื่องธรรมาธิปไตยได้มีการกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 โดยประกอบด้วยหลัก 6 หลัก ดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนโครงการเพื่อปรับปรุงงานในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับหลักธรรมาธิปไตย จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง หลักธรรมาธิปไตยกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักธรรมาธิปไตยกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธรรมาธิปไตย

ธีรยุทธ บุญมี (2541 : 23) กล่าวว่า good governance หรือธรรมาธิปไตยมีความหมายว่าเป็นการบริหารจัดการประเทศที่ดีในทุก ๆ ด้านและทุก ๆ ระดับการบริหารจัดการที่ดีดังกล่าวก่อให้เกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีหลักคิดที่ว่าทั้งประชาชนข้าราชการบริหารประเทศเป็นหุ้นส่วน (partnership) กันในการกำหนดชะตากรรมประเทศแต่การเป็นหุ้นส่วนไม่ใช่หลักประกันว่าจะเกิดธรรมาธิปไตยหรือ good governance ต้องหมายถึงการมีกฎเกณฑ์กติกาที่จะให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ประสิทธิภาพความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำหนดนโยบายบริหารตรวจสอบประเมินผลอย่างจริงจัง

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545 : 387) กล่าวว่าคำว่า good governance สามารถเรียกเป็นภาษาไทยได้หลายอย่างเช่นธรรมาธิปไตยธรรมาธิปไตยการบริหารจัดการที่ดีการกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นต้นต่อมาราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติ good governance อย่างเป็นทางการว่าธรรมาธิปไตยหมายถึงวิธีการดำเนินการปกครองที่ทำให้เกิดผลดีและความเหมาะสม

แสงทิพย์ ยัมละมัย (2543 : 43 - 44) กล่าวว่า “ธรรมาธิปไตย” หรือ “ธรรมาธิปไตย” ไม่มีคำจำกัดความที่แน่นอนบุคคลแต่ละคนต่างให้ความหมายและมีความเข้าใจแตกต่างกันไปตามแนวคิดการศึกษาและประสบการณ์ของตนดังนั้นคำว่าธรรมาธิปไตยหมายถึงระบบการบริหารจัดการหรือการปกครองที่สามารถสร้างความเป็นธรรมและความสมดุลแก่กลุ่มผลประโยชน์ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ธรรมาธิปไตยนั้นย่อมไม่ถูกจำกัดเฉพาะการใช้กับการบริหารจัดการภาครัฐเท่านั้นหากแต่สามารถนำไปใช้กับการบริหารจัดการภาคเอกชนเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและสังคมโดยรวมได้อีกด้วย

สรุปได้ว่า “ธรรมาธิปไตย” หรือ “ธรรมาธิปไตย” เป็นขั้นตอนในการบริหารงานที่จัดขึ้นในองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีประกอบด้วย 6 หลักการ คือหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรมซึ่งนับว่าเป็นหลักในการบริหารจัดการที่ดีที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนโดยนำหลักการเหล่านี้มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

ตินปรัชญพฤษี (2535 : 8) กล่าวว่าการบริหารหมายถึงกระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนโยบายไปปฏิบัติส่วนการบริหารรัฐกิจนั้นหมายถึงเกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

พิทยา บวรวัฒนา (2546 : 2) กล่าวว่าการบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่างๆไปปฏิบัติให้เกิดผลซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วิริยวิจิตรภววรรณ (2545 : 39) กล่าวว่ากระบวนการบริหารเกิดได้จากหลายแนวคิดเช่นโพสด์คอร์บ (POSDCORB) เกิดจากแนวคิดของลูเธอร์กูลิค (Luther Gulick) และลินดอลเออร์วิก (Lyndall Urwick) ประกอบด้วยขั้นตอนการบริหาร 7 ประการได้แก่การวางแผน (planning) การจัดองค์การ (organizing) การบริหารงานบุคคล (staffing) การอำนวยการ (directing) การประสานงาน (coordinating) การรายงาน (reporting) และการงบประมาณ (budgeting) ขณะที่กระบวนการบริหารตามแนวคิดของเฮนรีฟาโยล (Henry Fayol) ประกอบด้วย 5 ประการได้แก่การ

วางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุมงาน (Controlling) หรือรวมเรียกว่าพอดด์ (POCCCC)

สรุปได้ว่าการบริหารหมายถึงระบบที่ใช้ในการดำเนินการนำเอาทรัพยากรทั้งคนและวัสดุสิ่งของมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การบริหารมีลักษณะเป็นกระบวนการได้แก่กระบวนการคิดการวางแผนการจัดองค์การบริหารงานบุคคลการอำนวยความสะดวกการบังคับการการรายงานการงบประมาณการประสานงานการควบคุมงานการตัดสินใจและนโยบาย

3. แนวคิดหลักการปกครองท้องถิ่น

ประหยัด หงส์ทองคำ (2537: 108) ได้กล่าวถึงหลักการปกครองท้องถิ่นไว้อย่างละเอียดสรุปได้ว่า

3.1 การปกครอง หมายถึง การปกครองชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นไทยแบ่งการปกครองกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 การปกครองท้องถิ่น องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควรที่ไม่สมเจตนาารมณ์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองนั้นก็เลยกลายเป็นรับอภัยโดยเองเป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาลกลาง อำนาจของท้องถิ่นมีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในการพิจารณาการกระจายอำนาจในหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงเหมาะสม

3.3 องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal right) ที่จะดำเนินการปกครองตนเองสิทธิตามกฎหมายแบ่งออกได้ สองประเภท คือ องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้น เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล ข้อบังคับตำบล เป็นต้น และสิทธิในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารธุรกิจตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

3.4 มีองค์การที่จำเป็น (Necessary organization) ในการปกครองตนเอง องค์การที่จำเป็นของท้องถิ่นแบ่งออกเป็นสองฝ่าย คือ องค์การฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะกรรมการบริหาร และสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

3.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนแนวคิดที่ว่าประชาชน ในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหา และวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง องค์การปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่น ซึ่งมุ่งเน้นในการที่ประชาชนสามารถเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบ และกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

จากองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า การปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบกัน กล่าวคือ ต้องมีสถานะตามกฎหมายเป็นนิติบุคคล โดยสมาชิกต้องมาจากการเลือกตั้ง มีอิสระในการปกครอง และมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ข้อบังคับในท้องถิ่น ภายในขอบเขตของกฎหมาย รวมทั้งสามารถจัดเก็บรายได้ และมีงบประมาณเป็นของตนเอง มีอาณาเขตที่ชัดเจน และอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาลกลาง และจากความหมาย หลักการ และองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวอย่างละเอียดข้างต้น จะเห็นได้ว่า การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างมากสำหรับประเทศที่ให้ความสำคัญกับประชาชน โดยให้ประชาชนมีอิสระเสรีใน

การปกครองตนเองได้ ในระดับหนึ่ง ตามแนวทางประชาธิปไตย และการปกครองท้องถิ่นยังมีความสำคัญต่อการบริหาร และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขณะเดียวกันก็มีส่วนสำคัญ ในการกำหนดนโยบาย และการให้บริการกับประชาชนใน ท้องถิ่น ตลอดจนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยวิธีการแจกแบบสอบถาม และติดตามนำแบบสอบถามมาทำการประเมินผล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ จำนวน 85 คน ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรในการวิเคราะห์แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล ข้าราชการ พนักงานจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ครั้งนี้คือแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากกลุ่มประชากร ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการประจำ และพนักงานจ้างขององค์การ บริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้นำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารงาน และการดำเนินงาน ตามแนวทางหลักธรรมาภิบาลทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ในการรับบริการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีแจกแบบสอบถาม จำนวน 85 ชุด ด้วยตนเองและการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้เรียบร้อยแล้วขั้นตอนแรกผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ ได้รับคืนมา ขั้นตอนที่สองการวิเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติน้ำน้อย ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 85 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติน้ำน้อย ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบทบาทหลักธรรมาภิบาล ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.5 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 5.8 และสุดท้ายคือ

ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.3 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักการมีส่วนร่วมรองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรมและด้านความโปร่งใส

1.1 ด้านหลักนิติธรรม ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ กฎระเบียบข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลบังคับใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับด้วยความถูกต้องและยุติธรรม โดยเห็นด้วยน้อยที่สุดในประเด็น ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างอิสระ

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมพัฒนาตนเองไปด้วยหลักคุณธรรม โดยเห็นด้วยน้อยที่สุดในประเด็น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณธรรมอย่างเหมาะสม

1.3 ด้านความโปร่งใส ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลในด้านความโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ประชาชนรับรู้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างโปร่งใส รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานด้วยความสุจริตโปร่งใส โดยเห็นด้วยน้อยที่สุดในประเด็น ประชาชนมีโอกาสดูตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างอิสระ

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ ข้อดี ข้อเสีย เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชน โดยเห็นด้วยน้อยที่สุดในประเด็น ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งมั่นปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินงานตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทันทั่วทั้ง โดยเห็นด้วยน้อยที่สุดในประเด็น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการตามนโยบายที่ได้แถลงไว้

1.6 ด้านหลักการคุ้มค่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักการคุ้มค่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีวิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยเห็นด้วยน้อยที่สุดในประเด็น องค์การบริหารส่วนตำบลมีวัสดุอุปกรณ์เหมาะกับการกิจ

2. ด้านการบริหารงาน ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.2 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 12.9 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.8 และสุดท้ายคือ ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.4 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ด้านความขัดแย้งภายใน อบต. รองลงมาคือ ด้านประสิทธิผลการ

ดำเนินงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง โดยมีความเห็นในด้านการประสานงานระหว่าง อบต. ไกลเคียง น้อยที่สุด

2.1 ด้านประสิทธิผลการดำเนินงาน ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ในด้านประสิทธิผลการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ อบต. ของท่านสามารถพัฒนาตำบลให้เจริญได้ดีกว่าการใช้รูปแบบการปกครองแบบสภาตำบล รองลงมาคือ ในการดำเนินงานภายในอบต. มักมีการตัดสินใจในรูปแบบของประธิปไตยเสมอ โดยเห็นด้วยน้อยที่สุดในประเด็น อบต. ของท่านมีการส่งเสริมและฝึกฝนความเข้าใจ ในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

2.2 ด้านการประสานงานระหว่าง อบต.ไกลเคียงในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ในด้านการประสานงานระหว่าง อบต. ไกลเคียงอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคืออบต. ได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมือในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานราชการอื่นๆเป็นอย่างดีรองลงมาคือ อบต.กับอบต. ไกลเคียงมีการให้ความร่วมมือช่วยเหลือในด้านการดำเนินงานกันเป็นอย่างดี

2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ข้าราชการประจำมีการปรึกษาหารือในการทำงานกันอยู่เสมอ รองลงมาคือ อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอปัญหาความต้องการของประชาชนเสมอ และ อบต. ได้ทำการแก้ไขปัญหาตามข้อเสนอของประชาชนได้เป็นอย่างดี และเห็นด้วยน้อยที่สุดในประเด็น วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ของอบต.มีความเพียงพอต่อการดำเนินงานของอบต.

2.4 ด้านความขัดแย้งภายใน อบต. ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ในด้านความขัดแย้งภายใน อบต. อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่เห็นด้วยมาก คือไม่มีความขัดแย้งระหว่าง อบต. ของท่านกับประชาชนในพื้นที่รองลงมาคือ ไม่มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มสมาชิก อบต. กับข้าราชการประจำ ในอบต. และเห็นด้วยน้อยที่สุดในประเด็น ไม่มีความขัดแย้งกันในกลุ่มของข้าราชการประจำเลย ในด้านการทำงานภายใน อบต.

อภิปรายผล

จากผลของการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยขออภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1.1 ด้านหลักธรรมาภิบาลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักการมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม และด้านความโปร่งใสซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิภัทระ จันทรบัว(2558) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำโตนด อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำโตนด อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1.2 ด้านการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ในภาพรวมอยู่ระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ด้านความขัดแย้งภายใน อบต. รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง โดยมีความเห็นในด้านการประสานงานระหว่าง อบต. ไกลเคียง น้อยที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กังวาน วิริยะ หาญกัน (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง ทั้ง 6 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานการวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ได้สนับสนุนงบประมาณในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอขอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ดิน ปรัชญพฤทธิ. (2535). ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2541, เดือนพฤษภาคม). “ธรรมรัฐกับการปฏิรูปสังคมไทยในขั้นที่สอง.”
- วารสารกรมประชาสัมพันธ์. 3(5), หน้า 15-17.
- บุษบงชัย เจริญวัฒน์และบุญมีลี. (2544). “ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล.” ใน รายงานการวิจัยสถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางคณาจารย์, หน้า 25 – 32.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2537). การพัฒนาการเมืองโดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : พาสาการพิมพ์.
- ปรีชา วัชรภักย์. (2545). “กลไกเพื่อการปฏิรูปราชการ : การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์” ใน การวิจัยส่วนบุคคล
- นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ประจำปีการศึกษา 2544-2545 สาขาการเมืองหลักสูตรวปอ. รุ่นที่ 44. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, หน้า 22 – 23.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2546). “การบริหารเชิงบูรณาการ.” ใน เอกสารประกอบคำบรรยายหลักสูตรการบริหาร : การบริหารภาครัฐแนวใหม่. นนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, หน้า 28 – 32.
- ภูมิภัทระ จันทรบัว. (2558). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำโดนด อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2545). การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและ
หน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.
- วีระ หาญกัน. (2558). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอมะเมา
จังหวัดลำปาง. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคนอื่น ๆ. (2545). ทฤษฎีองค์การ: ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- แสงทิพย์ ยิ้มละมัย. (2543) “ธรรมาภิบาลกับข้อขัดแย้งการรวมบัญชีธนาคารแห่งประเทศไทย.” ใน
เอกสารวิชาการในหลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูงรุ่นที่
4. หน้า 23 – 25. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
- สุดจิต นิमितกุล. (2543). “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี.” ใน การปกครองที่ดี (Good
Governance). กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, หน้า 26 – 38.